

BILTEN-GLASNIK ŽIVILSKEGA KOMBINATA ŽITO

LJUBLJANA, FEBRUAR 1976

LETO X—2

DELO SINDIKATA

Poskušal bom zajeti glavna vprašanja o katerih smo razpravljali na sejah, političnem aktivu in zboru članstva sindikata.

V preteklem letu je imel IO 8 rednih sej, poleg tega pa je večkrat zasedal v sklopu družbenopolitičnega aktiva ali razširjene seje DS. Iz vsebine dnevnih redov je razvidno, da je IO posvetil posebno pozornost ekonomskemu razvoju DE in TOZD. Tem vprašanjem smo posvetili pozornost zlasti zato, ker smo imeli na začetku leta izredne težave pri plasmaju izdelkov posebej v tovarni testenin, kar je občutno vplivalo na realizacijo proizvodnje.

Stabilizacijski program, ki smo ga sprejeli v prvem četrtletju 1975, je bil večkrat v razpravi med člani IO in na zborih delovnih ljudi.

Ob zaključku preteklega leta lahko rečem, da smo del realizacije programa ugodno uresničili, zlasti kar zadeva obseg proizvodnje in gospodarjenje z repromaterialom. Priznati si moramo, da še vedno ne moremo biti popolnoma zadovoljni glede organizacije dela in produktivnosti. Tej nalogi bomo morali v letu 1976 posvetiti posebno pozornost.

IO je na svojih sejah tudi večkrat razpravljalo o zamujanju na delo in predčasnih odhodih z dela, posebej pa je obravnaval visok odstotek bolniškega staleža, kar se je v zadnjih mesecih minulega leta vidno izboljšalo. Razumljivo je, da tega vprašanja ne moremo posploševati na ves kolektiv.

Vendar IO meni, da imamo primere, da nekateri iščejo zdravniško pomoč in bolniški dopust tudi tedaj, ko ni nujno potrebno. Ponovno bi rad opozoril, da s tem izgubljam izredno velik del dohodka, saj do enega meseca staleža bremenijo vsi stroški delovni kolektiv, da ne govorimo o izpadu proizvodnje.

Stabilizacijski program nam mora biti še vedno osnova pri našem gospodarjenju na vseh področjih naše dejavnosti. Potrebno bo večje angažiranje vseh članov naše delovne skupnosti, zavedajoč se, da bi čim bolj učinkovito uresničili novo vlogo osnovnih organizacij sindikata v smislu statutarnega dogovora o organiziranosti in delovanju sindikatov v SR Sloveniji ter v smislu sklepov 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije in 7. zveznega kongresa sindikatov ter nam daje nove naloge, vezane na resolucije republiškega in zveznega kongresa, ter nam nakazuje točne opredelitve, ter jasne smeri dela v prihodnosti.

Z gotovostjo trdim, da je bilo minulo leto eno od zelo dinamičnih obdobij v delavskem samoupravljanju. Sindikat je bil pri vseh spremembah decentralizacije samoupravljanja pobudnik vseh važnih akcij.

Moram poudariti, da smo vse pomembne naloge reševali skupaj z OO ZK in zavzemali enotna stališča. Zagotovo je to pravilna pot, kajti le z ramo ob rami bomo premagovali vse težave.

Sindikalna organizacija je imela zlasti pomembno vlogo pri sklicevanju zborov delovnih ljudi. Pripominjam, da nekateri še vedno ne jemljejo dovolj resno zborov delovnih ljudi in se ne zavedajo, da je to najvišji samoupravni organ in da je tu mesto, kjer povemo, kaj ni prav in kaj je.

Delegatski sistem

Organiziranost sindikata pri nas je oblikovana po delegatskem sistemu in sicer po sindikalnih skupinah. Teh je 7, vodijo jih poverjeniki, ki so člani IO OO sindikata. Sodelovanje med članstvom preko svojih poverjenikov in izvršnim odborom ni najboljšo, še vedno ni tistega neposrednega odločanja.

Sindikalna organizacija je dokaj aktivno delala na razvijanju samoupravnega sistema v TOZD in kombinatu. V tem pogledu mo dosegli določen uspeh, zlasti v TOZD, pa tudi na nivoju kombinata dobiva razvoj samouprave nove kvalitete. Razumljivo je, da je razvijanje samoupravnega sistema proces, ki zahteva določen čas, vendar od nas je odvisno, kako kratek bo ta čas.

Pri delu, predlogih in stališčih moramo biti strpni, vendar dosledni.

Samoupravni delegatski sistem

Delegatski sistem, ki je eden od osnovnih činiteljev razvoja samoupravne družbe, se je na nivoju kombinata in TOZD dokaj ugodno krepil.

Ne moremo pa se pohvaliti, da smo nudili zadostno pomoč delegacijam na nivoju družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, zato je naša naloga v letošnjem letu temu vprašanju posvetiti veliko več konkretnega dela.

Družbeni standard

V skladu z ekonomsko možnostjo kombinata se je družbeni standard še kar zadovoljivo reševal. Tu imam v mislih nakup in dodelitev stanovanj, dajanje kreditov za

nakup ali gradnjo stanovanj pa tudi dodelitev stanovanj iz solidarnostnega sklada.

Res je, da stanovanjsko vprašanje ne more biti nikoli do kraja rešeno, vendar moramo priznati, da se v zadnjih letih ta problem veliko hitreje rešuje v preteklosti. V letošnjem letu bo za TOZD in DSSS v Ljubljani vseljivih 20 novozgrajenih stanovanj, katerih investitor je kombinat, prav toliko pa jih pričakujemo iz solidarnostnega sklada.

Posebno pozornost je sindikalna organizacija posvetila družbeni prehrani, čeprav ta problem še ni dokončno rešen. Izgleda, da ne bo prej, dokler ne bo na našem dvo-rišču obrata družbene prehrane, ki bi bil neobhodno potreben, saj nas je sedaj na Šmartinski 154, vključno s pekarno Samova okoli 900 delavcev. Prav ureditev družbene prehrane naj nam bo ena od bodočih nalog.

Nadaljevanje na 2. str.

DELOVNI NAČRT OOS V DE LJUBLJANSKO PODROČJE

Na osnovi že sprejetega programa aktivnosti OO sindikata TOZD Mlini DE Ljubljansko področje za mandatno dobo t. j. obdobje 4 let je sprejela letna skupščina sindikata za leto 1976 naslednji akcijski program:

1. IO sindikata, kakor tudi sindikalne skupine se bodo aktivno vključile pri kadrovske, politični in organizacijskih pripravah za volitve v samoupravne organe na nivoju DE, TOZD in kombinata kot celote. Ta naloga bo tra-

jala vse do volitev koncem marca.

Nosilec naloge IO sindikata z ostalimi družbeno političnimi organizacijami v DE in TOZD.

2. Izvršni odbor in sindikalne skupine bodo kreativno sodelovale pri oblikovanju in dopolnjevanju vseh samoupravnih aktov na nivoju DE, TOZD in kombinata kot celote. V prvem tromesečju bomo sodelovali in dali v javno razpravo samoupravni sporazum o delitvi dohodkov za OD nagrajevanju vključno z analitično oceno delovnih mest.

Nosilec naloge Izvršni odbor ter sindikalne skupine.

3. Izvršni odbor sindikata in sindikalne skupine bodo s svojo aktivnostjo nudili vsestransko pomoč delegatom in delegacijam pri razvijanju in utrjevanju samoupravnih odnosov preko raznih oblik družbenopolitične aktivnosti:

— informativnega sistema (pismeni oglasi na oglasnih deskah in ustmeni razgovori)

— sitematičnega izobraževanja po možnosti vseh delegatov na nivoju DE, TOZD in kombinata kot celote. Izobraževanje se bo odvijalo na nivoju kombinata, občinskega sindikalnega sveta in delavske univerze.

Ta naloga bo stalna in enotna, nosilci naloge pa bodo sindikat, ZK, mladina, DS in vodstvo TOZD.

4. IO sindikata bo vsake tri mesece obravnaval realizacijo stabilizacijskega programa, ki je bil sprejet v preteklem letu tudi za obdobje 1976.

Pri obravnavi programa bo

posvetil pozornosti naslednjim vprašanjem:

— racionalno koriščenje surovin, embalaže, energetike in ostalega repromateriala.

— racionalizacija in fonda delovnega časa in normativa dela,

— obstoječi program bo treba stalno spremljati in po potrebi dopolnjevati tako, da bo dosežena čim večja produktivnost.

— IO sindikata bo prek svojih in delovnih skupin pomagal samoupravnim organom in vodstvom DE in TOZD uveljaviti delovno disciplino. Prav tako bo stalno spremljal bolniške izostanke, ki so še vedno sorazmerno pogosti.

5. Družbeni standard

Sindikati v naši DE in TOZD se bo na področju družbenega standarda zavzemal za dosledna izvajanja sindikalne liste. Ker to področje obravnavamo enotno za cel kombinat, bomo zagovarjali preko delegacij, da se za družbeni standard zagotovijo sredstva, in sicer za:

— družbeno prehrano,

— regrese za letni dopust,

— izgradnje stanovanj, sameškega doma in posojila za nakup in gradnjo stanovanj,

— šport in rekreacijo,

— socialno in zdravstveno pomoč.

Svoja stališča bo sindikat oblikoval v času razprave po zaključnem računu TOZD in kombinata.

Rok je 1. tromesečje, nosilec naloge je IO sindikata ter druge družbenopolitične organizacije.

6. Izvršni odbor sindikata in sindikalne skupine se bodo zavzemali za dosledno izvajanje in upoštevanje vseh varstvenih ukrepov v DE in TOZD Mlini, da bodo omogočeni čim varnejši in zdravi pogoji dela.

KDO PIŠE V GLASNIK?

V lanskoletnih številkah Glasnika smo objavili 17 člankov o samoupravljanju in delegatskih odnosih, 29 člankov o gospodarjenju v TOZD oziroma v kombinatu, 19 o delu sindikalne organizacije, 7 o Zvezi komunistov, 31 člankov je prispevala mladina o svojem delu, enajstkrat smo pisali o športu in rekreaciji v Žitu, petnajstkrat pa o posameznih delavcih in njihovem življenju in delu v kolektivu. O ostalih temah kot so na primer varstvo pri delu, razne prireditve, obiski, obvestila in drugo, smo objavili 53 prispevkov. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko od tega je bilo prebranega!

In kdo so avtorji teh sestavkov? Skupaj jih je 53, in sicer 23 iz delovne skupnosti skupnih služb, 19 pa iz TOZD. Med dopisniki iz DSSS so 3 direktorji in 8 vodij služb, iz TOZD so prav tako 3 direktorji in 4 vodje. Sestavke je poslalo tudi 5 upokojencev Žita, 5 zunanjih sodelavcev in 1 štipendist Žita.

Upamo, da nam bo mrežo dopisnikov (pa tudi bralcev!) uspelo v letu 1976 povečati.

DRUGI O NAS

V DELU je bilo objavljeno, da bo TOZD Šumi začela proizvajati »čudežne bonbone«, ki vsebujejo korejski ginseng izvleček, ta naj bi namreč ohranjal vespeslošno dobro in mladostno počutje.

Delo 19. januarja pa je objavilo v rubriki Poštni predal 29, mnenje prof. dr. P. Bohinca o proizvodnji in vrednosti teh bonbonov. Takole piše: »Ginseng upošteva sovjetska medicina tudi uradno kot zdravilo... Znana zdravnica Kovaleva ga svetuje ob trudnosti, rekonvalescenci, funkcionalnih obolenjih srca in ožilja, ob preslabotnem učinkovanju spolnih žlez, pri živčnih boleznih...»

Avtor nadalje priporoča, naj bi bilo na embalaži dobro vidno opozorilo, da ginseng ni priporočljiv za tiste, ki imajo zvišan krvni pritisk, otrokom do 16 let in med poletno vročino.

DELAVSKA ENOTNOST je 7. februarja objavila članek z naslovom »Vse za ljubi kruhek!?« Avtor A. Agnič predstavlja Pekarno Kranj in njen razvoj ter se ustavi pri problemu nočnega dela, ki pomeni nespoštovanje pred leti podpisanega samoupravnega sporazuma o razporeditvi delovnega časa. Komisija o izvajanju tega sporazuma je ugotovila, da ga ne spoštujejo razen Žita še Kruh iz Kopra ter Mlinotest iz Ajdovščine. O kršitvah bodo razpravljali na prvi seji republiškega odbora sindikata delavcev živilske, kmetijske in tobačne industrije.

OBČANI IN DELO, glasilo Samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje Ljubljana je v januarjski številki 1976 objavilo pod rubriko Ogledalo sestavek z naslovom Kako so v Žitu, TOZD Mlini, dosegli visoko intenzivnost dela. Po predstavitvi ekonomskega položaja TOZD analitik A. Arčon ugotavlja, da je ekonomičnost višja kot v celi panogi in je narasla za 1%. Dvignili so se tudi poprečno izplačani osebni dohodki in to za 25%, vendar je višina še vedno nižja, kot znaša poprečje v panogi.

V TOZD smo odkrili takšne pozitivne odnose — pravi avtor — ki so v Ljubljani med najbolj problematičnimi:

— velika vlaganja v modernizacijo oziroma boljše tehnološko opremljenost delovnih mest ter oblikovanje in izvajanje takšne kadrovske politike, ki služi potrebam hitrejšega razvoja;

— skrb za človeka ni podrejena ekonomskim rezultatom, temveč se pojavlja enakopraven člen v verigi dobrega gospodarjenja;

— TOZD beleži dobre poslovne rezultate, toda kljub temu se zaveda določenih pomanjkljivosti, ki jih odpravlja s stalnimi inovacijskimi ukrepi;

— pri prikazovanju rezultatov TOZD ne moremo mimo spoznanja o uspešnosti TOZD v kombinatu Žito;

— načrtno gospodarjenje na osnovah razvoja tehnologije in skrbi za človeka ni karakteristika le TOZD Mlini, temveč celotnega kombinata Žito, kar so pa v obravnavani TOZD uspešno realizirali.

Silos znotraj

IZPLAČANI OSEBNI PREJEMKI ZA IV. TROMESEČJE 1975

Na zahtevo TOZD Maloprodaja objavljamo listo o izplačanih OD za IV. tromesečje 1975.

Zaradi obsežnih podatkov in velikega števila zaposlenih bomo te podatke objavljali v nadaljevanjih za vse delavce,

ki združujejo delo v kombinatu.

V današnji številki vam posredujemo delovna mesta od glavnega direktorja do vodij izmen v TOZD in obratih.

K tabeli dodajamo naslednjo obrazložitev:

— Kolona I. prikazuje povprečne mesečne prejemke v zadnjem tromesečju, ko je vrednost točke bila 1,20 din. Ta znesek vsebuje osebne dohodke za vloženo delo in dodatek za nočno delo, delovne izkušnje, stalnost in de-

lo v podaljšanem delovnem času.

— Kolona II. — vsebuje podatek za OD za redni delovni čas v IV. kvartalu in vključuje tudi dodatek za nočno delo.

— V koloni III. prikazujemo dodatek za delovne iz-

kušnje in stalnost v kombinatu za celotno tromesečje.

— V koloni IV. pa je znesek OD za delo opravljeno v podaljšanem delovnem času v celem tromesečju.

— V koloni V. je dano število nadur opravljenih v zadnjem tromesečju.

PRIIMEK IN IME	DELOVNO MESTO	Popreč. meseč. prejemki v zadnjem tromesečju	OD za redni del. čas skupaj za zadnje tromesečje	Dodatek za del. izkuš. in stal. skupaj za zadnje tromesečje	Znesek OD za podalj. del. čas skupaj za zadnje tromesečje	Štev. oprav. nadur skupaj v zadnjem tromesečju
		I	II	III	IV	V
TOZD MLINI:						
Jerman Marjan	direktor TOZD	8.637,03	23.384,35	2.526,75	—	—
Zore Ivan	direktor delov. enote	8.472,80	23.151,30	2.267,10	—	—
Breznik Gregor	vodja izmene	7.222,73	14.302,65	848,85	6.516,70	216
Štraus Jože	vodja izmene	6.416,83	14.035,65	1.033,50	4.181,35	136
Mlinarič Jože	vodja izmene	6.880,80	14.757,15	1.438,50	4.446,75	147
Osjek Albin	obratovodja	6.799,33	14.008,30	1.725,00	4.664,70	107
Krušič ing. Peter	tehnolog	5.419,65	15.898,35	115,80	244,80	6
Jager ing. Martin	tehnolog	4.591,45	13.774,35	—	—	—
Andoljšek Marjan	tehnolog	5.932,13	14.326,85	314,40	3.155,15	105
Košak ing. Andrej	direktor delovne enote	6.671,98	19.523,05	492,90	—	—
Repar Stane	obratovodja	6.278,91	13.380,15	1.403,40	4.053,20	91
Kržič Marjan	obratovodja	6.662,53	13.199,50	1.208,55	5.579,55	140
Puhar Janez	vodja izmene	5.075,55	10.068,95	1.024,35	4.133,35	163
Juršič Andrej	vodja izmene	4.847,61	10.031,10	729,60	3.782,15	154
Mivšek Feliks	vodja izmene	4.733,96	9.992,00	673,50	3.536,40	142
Voljč Anton	vodja izmene	3.871,01	9.486,15	420,60	1.706,30	73
Štempihar Janez	vodja izmene	3.923,78	10.943,65	426,60	401,10	17
Pleško Jože	vodja izmene (2 meseca)	3.196,77	5.972,55	421,00	—	—
Nagode Franc	obratovodja	7.368,10	15.280,25	1.189,05	5.635,00	124
Košir Andrej	vodja izmene	4.758,71	11.279,55	214,65	2.781,95	98
Sedej Franc	vodja izmene	4.713,03	11.892,80	199,65	2.046,65	69
Mavrič Jože	direktor delovne enote	6.404,65	16.797,30	1.422,30	994,35	(dod. za varnost)
Tošaj Dušan	obratovodja	4.842,13	13.674,80	227,40	624,20	21
Zavodnik Ivan	vodja izmene	4.513,48	11.693,15	870,00	977,30	42
Žnidaršič Anton	vodja izmene	4.424,78	11.880,70	897,90	495,75	21
Pugelj Gabrijel	direktor delovne enote	7.234,46	19.557,95	2.145,45	—	—
Hribar Franc	obratovodja	6.251,56	13.220,25	1.247,40	4.287,05	101
Potočnik Damjan	vodja izmene	5.211,03	10.898,30	477,00	4.262,80	181
Košir Franc	vodja izmene	5.560,48	11.095,50	870,00	4.715,95	180
Kočar Janez	vodja izmene	4.953,61	11.113,45	435,00	3.312,40	143
Kosmač Matija	obratovodja	5.874,60	13.032,40	643,20	3.948,20	88
Malež Jože	vodja izmene	5.026,20	10.739,40	897,90	3.441,30	145
Lajević Janez	vodja izmene	4.485,10	9.866,00	897,90	2.691,40	107
Medvešček Vinko	obratovodja	7.665,01	17.404,15	751,20	4.839,70	135
Kos Jože	direktor delovne enote	5.852,85	17.234,25	324,30	—	—
Urankar Pavel	obratovodja	5.650,38	12.634,35	1.257,90	3.058,90	94
Gašparut Drago	upravnik	5.936,68	15.700,80	138,90	1.970,35	48
Ščap Alojz	upravnik sklad.	6.088,01	14.054,00	775,05	3.435,00	73
TOZD KRANJ						
Gašperič Jože	direktor TOZD	8.072,45	21.562,65	2.654,70	—	—
Vilfan ing. Marija	tehnolog	5.631,85	16.232,75	162,00	500,80	13
Maren Ivan	vodja izmene (2 meseca)	5.754,02	7.602,75	267,80	3.637,50	123
Jančar Janez	obratovodja	6.051,91	14.116,60	1.432,80	2.606,35	87
Opalički Janko	obratovodja	6.455,58	14.471,05	1.485,00	3.410,70	116

PRIIMEK IN IME	DELOVNO MESTO	Popreč. meseč.	OD za redni del.	Dodatek za del.	Znesek OD za	Štev. oprav.
		prejemki v zadnjem tromesečju	čas skupaj za zadnje tromesečje	izkuš. in stal. skupaj za zadnje tromesečje	podalj. del. čas skupaj za zadnje tromesečje	nadur skupaj v zadnjem tromesečju
		I	II	III	IV	V
TOZD IMPERIAL						
Kovačič ing. Franc	direktor TOZD	8.369,35	22.985,55	2.122,50	—	—
Vidmar ing. Zlata	tehnolog	5.382,89	15.378,05	196,50	574,14	15
Cimerman ing. Andrej	tehnični vodja	7.400,21	18.169,45	152,70	3.878,50	84
Potočnik Karel	obratovodja	6.848,45	14.494,80	1.118,10	4.932,45	150
Dvojmoč Alojz	vodja izmene	6.110,10	12.690,70	595,80	5.043,80	177
Preskar Jože	vodja pakir. zveč. gume	4.420,00	11.027,10	141,45	2.091,45	79
Vrčko Pavel	vodja pakir. zveč. gume (2 meseca)	3.628,95	6.898,55	—	359,35	14
Topolovšek Milka	vodja pakir. zveč. gume	5.007,11	11.396,55	1.147,80	2.477,00	69
Planinc Pavla	vodja izmene pakir.	5.150,33	11.077,90	916,80	3.456,30	149
TODZ GORENJKA						
Berc ing. Vera	direktor TOZD	7.631,80	21.646,20	1.249,20	—	—
Košir Marija	tehnični vodja	4.659,50	13.506,90	471,60	—	—
Mulej Pavel	vodja izmene	4.179,05	11.185,70	943,50	407,95	20
Valant Marija	vodja izmene	4.147,25	10.896,90	738,90	805,95	29
TOZD TRIGLAV						
Pintar Anton	direktor TOZD	8.710,75	23.691,90	2.440,35	—	—
Bric Robert	vodja izmene	7.511,51	19.362,95	1.070,10	2.101,50	51
Perc Stane	vodja izmene	5.442,16	14.565,75	489,30	1.271,45	41
Maček Franc	obratovodja pekar. Tržič	4.617,88	13.004,65	849,00	—	—
TOZD PEK. DOLENJSKA						
Peklar Ernest	direktor TOZD	8.212,46	22.263,80	2.373,60	—	—
Kralj ing. Bogo	tehnolog	6.623,36	16.905,65	347,10	2.617,35	62
Ravnikar Ivan	vodja izmene	5.881,95	14.592,85	1.450,20	1.602,80	48
Žitnik Alojz	vodja izmene	6.239,43	14.926,85	576,20	3.215,25	96
Urh ing. Jože	direktor pek. Črnomelj	6.481,75	19.445,25	—	—	—
Zupančič Martin	obratovodja	4.979,53	13.670,15	996,00	272,45	10
TOZD PEK. LJUBLJANA						
Kosovel Anton	direktor TOZD	8.647,05	23.717,70	2.223,45	—	—
Kunšič ing. Zdravko	tehnični vodja	7.758,23	18.773,50	416,70	4.084,50	71
Klemnečič ing. Janez	tehnolog	5.667,46	16.217,80	—	784,60	5
Turk Rudi	vodja izmene	6.739,23	15.630,10	908,55	3.679,05	115
Rigler Alojz	vodja izmene	6.972,98	15.333,35	716,40	4.869,20	152
Korelc Janez	vodja izmene	6.963,51	15.585,10	821,10	4.484,35	140
Vrbole Ignac	vodja izmene	4.727,06	10.924,45	1.070,10	2.186,65	97
Fišer Stane	vodja izmene	5.690,38	15.013,50	821,10	1.236,55	42
Horvat Ludvik	vodja izmene	5.553,96	14.168,95	838,65	1.654,30	55
Vukelič Tomo	vodja izmene	6.232,90	15.009,55	1.257,90	2.431,25	81
TOZD ŠUMI						
Pajnič Alojz	direktor TOZD	8.293,00	23.007,60	1.871,40	—	—
Gradišar Marija	vodja izmene	5.337,45	14.880,10	639,75	492,50	14
Mihelič ing. Brane	tehnični vodja	6.832,40	18.329,55	374,25	1.793,40	8
TOZD MALOPRODAJA						
Hafner Stane	direktor TOZD	7.790,55	21.122,85	2.248,80	—	—
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB						
Puterle Franc	glavni direktor	9.110,70	24.495,75	2.836,35	—	—
Železnikar Janez	direktor prod. sektorja	8.028,63	23.176,30	909,60	—	—
Tadel ing. Vili	direktor teh. sektorja	7.912,53	23.164,90	572,70	—	—
Šefman ing. Jože	direktor nabav. sektorja	8.268,21	23.255,00	1.549,65	—	—
Slovenec Janez	direktor sploš. sektorja	8.547,50	23.284,20	2.358,30	—	—
Samar Milivoj	pomočnik glav. direktorja	8.681,60	25.026,60	1.018,20	—	—
Mayer mag. Boris	direktor PRS	8.296,80	24.014,55	875,85	—	—

KONTROLNA URA — DA ALI NE?

Delavskemu svetu je dan predlog, da nabavimo kontrolno uro. Odločitev, ki je prepotrebna, bo dokončno pomagala odpraviti večni problem zamujanja prihodov na delo, torej problem, ki se je doslej z uspešno trdovratnostjo upiral vsaki drugi rešitvi, od prijateljskega prepričevanja do zaplivanja in tako naprej.

Sam nakup, ki ne bo dražji od 20.000 din, se bo amortiziral po dobri polovici leta, seveda s pogojem, da bomo rezultate kontrolne ure resnično uporabili in realizirali. Prihranek bo nastal z uveljavitvijo polnega delovnega časa za vse zaposlene v DSSS, ker so bile doslej z zamudami izgubljene štiri delovne ure dnevno, često pa tudi pet ali več, zamujali pa so več ali manj eni in isti, neredko sicer preobremenjeni z delom in nadurami. Tako je bilo in čeprav bodo te besede marsikje izzvale hudo kri, če že ne odkrite vsaj prikrito, je bolje, da o njih ne leporečimo in ovinkarimo temveč povemo jasno in odkrito kot G. B. v zadnji številki našega biltena — glasnika, v članku »Boj proti lenobi in nedisciplini«. Mi sami, kontrolna ura naj bo samo v pomoč, moramo biti toliko osveščeni, na nivoju poglobljene in povečane samoupravne organiziranosti, ki terja večjo osebno odgovornost in angažiranje, da bomo zmogli premagati odpore, ki se bodo pojavljali in onemogočili obrambne mehanizme, ki bodo nastopali. Preprost in zgovoren dokaz, ki ne potrebuje posebnega prepričevanja je, da imajo delavci in delavke v proizvodnji tudi otroke, probleme z njihovim varstvom, težave s prevozom na delo in druge »objektivne« težave, pa so vendar — z zelo redkimi izjemami — vedno pravočasno na delu.

S tem pisanjem ni namen zadeve posploševati na vse delavce zaposlene v DSSS, niti oporekati ali očitati potrebnega nadurnega dela, zlasti v nekaterih službah finančnega sektorja, vendar, ali so nadure upravičene res povsod in ali ni vzrok za njihovo nastajanje druge, med drugimi tudi v zamujanju na delo, v predčasnem odhajanju z dela, sprehajanju med delom ipd.

Kontrolna ura nam bo pomagala le pri enem delu odpravljanja teh slabosti, večji del bo slonel še vedno na človekovem delovanju, zavesti in iniciativi, predvsem pa boljši notranji organizaciji dela v sektorjih. Sama kontrolna ura s sistemom žigosnih kartic torej ni čudežni pripomoček, ki bo sam po sebi odpravil vse težave, o katerih razpravljamo, je pa lahko uspešno pomagalo pri racionalnejšem delu in poslovanju.

Vratarska služba bo morala prevzeti kontrolo pri žigovanju kartic od 6. do 6.30

in od 13.30 do 14.10, tj. za žigovanje kartonov za redni delovni čas. Predčasno žigovanje ali žigovanje po 14.10 ne bo opravičevalo predčasnega odhoda z dela oziroma zamude prihoda na delo. TOZD Šumi, ki prav tako uvaža kontrolno uro, bo spočetka opravljala osebno kontrolo pri žigovanju kartic sama.

Kontrolna ura v perspektivi omogoča, kot del kontrolnega sistema, uvedbo gibljivega (drsečega) delovnega časa za vse sektorje DSSS. Pojem gibljivega delovnega časa je že toliko znan, da ga ne bomo obširno predstavljali. Pomeni predvsem izpolnitev določenega števila delovnih ur v obveznem (fiksiranem) delovnem času vsak delovnik, medtem ko delovnih ur opravi delavec v jutranjih ali popoldanskih urah, o tem pa odloča praviloma sam, posamezni sektorji zagotove edino prisotnost določenega števila zaposlenih preko celotnega delavnika npr. med 6. in 16. uro.

Vsekakor pomeni gibljiv delovni čas način sodobnega poslovanja in organizacije dela. Analize rezultatov takega poslovanja po vsem svetu, so dale le optimalne rezultate in tudi izkušnje naših OZD, ki so gibljiv delovni čas že vpeljale, so več kot zadovoljive. Nobena OZD v Ljubljani, ki je poiskusno vpeljala gibljiv delovni čas, ni po preiskusu prešla nazaj na star delovnik, saj so povsod ugotovili večjo učinkovitost in angažiranost pri zaposlenih.

Gibljiv delovni čas omogoča zlasti učinkovitejši izkoristek delovnega časa, prilagoditev časa poslovanja, času poslovanja poslovnih partnerjev, občinskih, republiških in državnih organov in organizacij, v zvezi s tem zmanjšanje količine nadurnega dela, zmanjšanje zamud prihodov na delo, zmanjšanje izostankov z dela zaradi urejanja privatnih zadev in zdravniških pregledov pri čemer z določenimi organizacijskimi prijemi ne bo okrnjeno delo in sodelovanje s TOZD, DE in obrati v celotnem kombinatu kot v ožji skupnosti ŽK ŽITO na Šmartinski 154 v Ljubljani.

S temi argumenti, ki so vsekakor odločilnega pomena za sprejem takega delavnika, ker so v celoti v skladu s stabilizacijskimi težnjami in ukrepi, ki zahtevajo boljšo, ekonomičnejšo in učinkovitejšo organizacijo dela, je potrebno s pomočjo samoupravnih organov seznaniti družbeno politične organizacije

OZD ŽK ŽITO, da ne bi prišlo do dezinformacij z negativnimi moralno političnimi posledicami ter da zavzamejo načelno stališče s smernicami za način uveljavitve takega delavnika.

Vsi delavci OZD ŽK ŽITO morajo vedeti in se zavedati, da gibljiv delovni čas za DSSS ne pomeni skrajšane, nekontroliranega in omiljenega ali pretežiranega delavnika, temveč pomeni obratno ukrep, ki organizacijo dela izboljšuje ter odpravlja kopico problemov, ki jih togo odmerjeni delovni čas postavlja pred DSSS, ki je v veliki meri vezana na delo z zunanjimi partnerji in ji kot

dinamični službi tak delovni čas v celoti ne ustreza. Prav z uvedbo gibljivega delovnega časa bi odpadli mnogi, večkrat upravičeni očitki na račun DSSS, proti katerim nastopa tudi večina zaposlenih v DSSS in za katere ne bo nabava kontrolne ure nikakršen nepopularen ukrep, gibljiv delovnik pa jim bo le omogočil zmanjšanje števila izostankov z dela in neplačane ali plačanega popoldanskega dela in zaradi katerega bo kakršnokoli izigravanje prepričano onim, ki jim je sedanje stanje to dopuščalo.

Za uvedbo takega delavnika sta se v celoti izrekla programsko-razvojni in pro-

dajni sektor, načelno pa sta že dala pristanek prodajni in splošni sektor. Po temeljiti analizi strokovnih služb, ki bodo morale temeljito pretehtati in ugotoviti pozitivne kot negativne posledice gibljivega delavnika, se bodo o njegovi uvedbi dokončno odločili saoupravni organi DSSS tudi na podlagi načelnega stališča naših družbeno političnih organizacij. Podrobnejšo organizacijsko shemo, delovanje kontrolnega sistema ter zagotovitev delovanja potrebnih služb DSSS od 6. ure dalje, bosta izdelala v sodelovanju splošni in programsko-razvojni sektor.

V. S.

NESREČA NIKOLI NE POČIVA

Prav gotovo vsak od nas kdaj pride v tak položaj, ko mu je potreben nasvet in velikokrat tudi praven nasvet. Poprosili smo pravnika v pravni službi Žita, da bi za posamezne — recimo pogostejše — primere priskočil na pomoč. Danes objavljamo njegov prispevek o tem, kako ravnati v primeru nezgode, seveda s pravne strani.

Vabimo vas torej, da se s svojimi pravnimi problemi obrnete na našo pravno službo, ki vam bo skušala prav svetovati. Primeri, ki bi utegnili zanimati tudi druge, pa bomo objavljali v Glasniku.

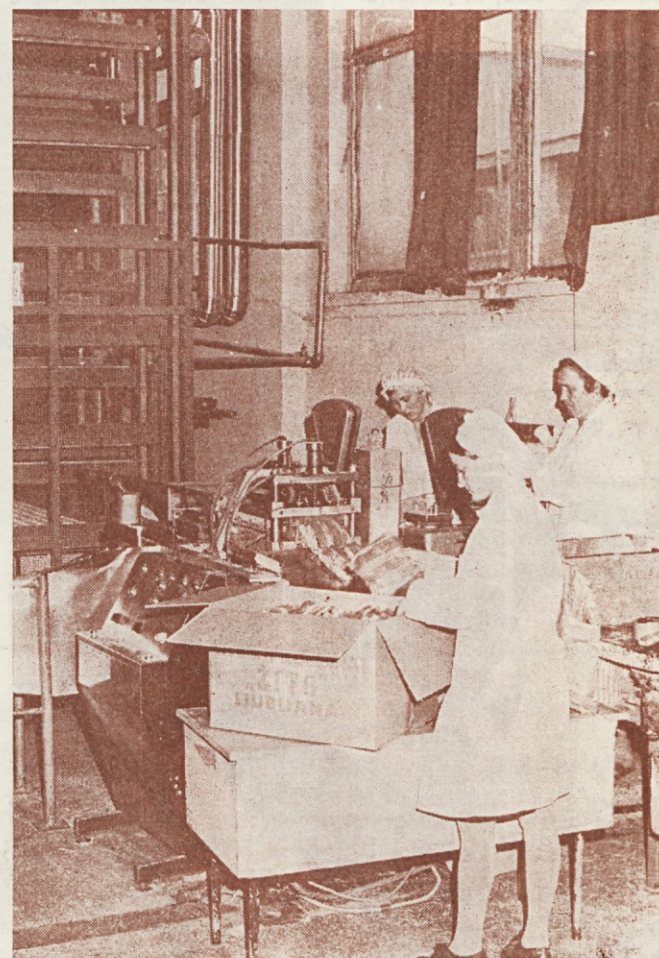
Nesreče (poškodbe) na delovnem mestu se pojavljajo tudi v naši OZD v težji ali lažji obliki in so pogojene različnim situacijam ter subjektivnim momentom posameznika.

Namen mojega pisanja ni v tem, da analiziram določene situacije, ki pripeljejo do nesreč oziroma poškodb, prav tako pa tudi ne, da statistično obdelam število in vzroke poškodb pri delu, temveč skušam delavce Živilskega kombinata ŽITO poučiti oziroma jim svetovati, kako naj v primeru nezgode ravnajo, saj se le pri upoštevanju mojega nasveta lahko izognejo tako imenovane »odškodninske psihoze«, kar pomeni: za vsako ceno iztržiti nadpovprečno vsoto denarja kot odškodnino za poškodbo na delovnem mestu, ne upoštevajoč, iz kakšnih vzrokov je do nesreče oziroma poškodbe prišlo.

Praksa je pokazala, da večina poškodovancev v primeru utrpele poškodbe na delovnem mestu, zaradi specifičnih okoliščin (poškodba sama, posledice poškodbe, strah, bolečine, nasveti sodelavcev) in že omenjena »odškodninske psihoze« izbere za doseganje denarne odškodnine, sodno pot. Poškodovanec (z najetim odvetnikom) toži našo OZD pred pristojnim sodiščem za dolo-

čen znesek, ki predstavlja odškodnino, ki po višini ponavadi znatno presega realno vsoto, ki ustreza vsoti poškodovanosti. Računajoč na objektivno odgovornost imetnika strojnega parka (OZD Žito) je tako imenovana

Nadaljevanje na 6. str.

Delo v Pekatetah

Nadaljevanje s 5. str.

NESREČA NIKOLI NE POČIVA

tožeča stranka (poškodovanec) prepričana, da bo na tak način, neupoštevajoč tudi delno svojo odgovornost, ki lahko izhaja iz trenutne nepazljivosti, malomarnosti itd., iztržila kar se da visoke vsote iz tožene OZD Žito.

Za razjasnitev opisane situacije pa je treba poudariti, da v primerih takšnih tožb naša OZD spodbija tožbo poškodovanca, tako v pogledu dejanskega stanja (kako je prišlo do poškodbe oziroma nesreče pri delu), kot tudi v pogledu zahtevane višine. Naloga sodišča pa je dalje v tem, da odloči o stopnji odgovornosti pravnih strank za nastalo poškodbo (npr. sodba glasi 70% je odgovoren tožnik, 30% odgovornosti pa nosi tožena OZD) in na osnovi take odločitve tudi o višini odškodnine, upoštevajoč seveda tudi strokovno ugotovljeno stopnjo poškodovanosti tožnika.

Takoj pa moram pripomniti, da na kratko opisana sodna pot v resnici še zdaleč ni tako enostavna in kratkotrajna, v večini primerov te vrste gre tudi za večletno pravljanje z vsemi pripadajočimi postopki, ki se obenem na zahtevo sodišča morajo izvajati.

Glede na gornje in pa seveda glede na že omenjeno dolgotrajno postopanje pred pristojnimi sodišči zlasti pa zaradi silno visokih stroškov samega delavca tožnika in pa tožene OZD, ki jih tovrst-

na pravda terja, bi svetoval naslednje: sporno situacijo v zvezi z nesrečo oziroma poškodbo na delovnem mestu naj bi se reševalo interno v kombinatu Žito, in sicer sporazumno med našim delavcem — poškodovancem in kombinatom. Postopanje v tej smeri pa bi potekalo na naslednji način: v primeru nesreče na delovnem mestu naj bi delavec - poškodovanec preskrbel sebi najprej vso potrebno dokumentacijo o nesreči in poškodbi (zapisnik o nesreči sami, zdravni-

ški izvid o poškodbi ter podatke o morebitnem izgubljenem zaslužku in seveda zahtevano realno ocenjeno višino denarne odškodnine za nastalo poškodbo), ter jo predložil pravni službi OZD Žito. Le-ta bi skupno s poškodovancem in glede na predloženo dokumentacijo o nesreči škodni primer obravnavala, sestavila v tej smeri vlogo s predlagano višino odškodnine in jo naslovila na direktorja oziroma njegovega poblaščenca TOZD oziroma sektorja DSSS. Naslovnik

mora vlogo v najkrajšem času pripraviti za obravnavo pred DS TOZD oziroma DSSS.

Pravna služba oblikuje na osnovi doseženega sporazuma delavec - poškodovanec — Žito, ter sklepov samoupravnega organa poravnava, ki predstavlja osnovo, na podlagi katere se izplača poškodovancu obojestransko določena višina denarne odškodnine, in sicer v 15 dneh od podpisa poravnave.

Oba opisana načina, katera sta na razpolago delavcu,

poškodovancu v Žitu, že sama po sebi kažeta na to, da imata oba skupen cilj: humano in realno doseči primerno višino odškodnine, le da v internem tovrstnem postopanju poškodovanec prihrani poleg sodnih stroškov tudi zapletene pravne poti, obenem pa se s takim načinom, to se pravi obojestranskim sporazumevanjem, razvija samoupravni mehanizem tudi v tej smeri.

Pravna služba:
Matjaž Čebular

MOJA MLADOST

Svoje življenje sem pričel tako, kot vsi novorojenčki ali pa kot izvzeti otroci. Eno in drugo je prav, le to smolo sem imel, da že ob rojstvu nisem bil zaželen in sem tako že takoj na začetku svoje življenjske poti bil odvečen inventar v družini. Da, prav ste prebrali, bil sem inventar in to takšen, ki ga družina ob izginotju ne pogreša. Nanj ni bil nihče navezan in nikomur ni služil za kaj koristnega. Če ne bi imel potrebe po hrani in pijači, bi me lahko mirne duše shranili na podstrežje med staro šaro. K sreči sem bil toliko pri moči, da sem s svojim glasom opozarjal mamo (ne vem, ali smem uporabljati to besedo za to žensko), da sem žejen in lačen. Tudi to je mamo kmalu ujezilo in me je zato raje prepustila svoji mami v oskrbo. Tu pa se začne že drugačno življenje kot pri večini otrok.

Moja hrana je bila kravje mleko in steklenička, dajale pa so mi okorele roke stare

mame. Ali ni lepo tistim otrokom, ki se lahko privijejo k materinim prsim in ki ob tem vidijo nasmeh, nasmeh, ki ga lahko prikaže le mati, ki ljubi svojega otroka, ki se zaveda, da je to del nje in plod srečne ljubezni.

Zato se mi ne čudite, če bom kasneje v življenju svojeglav, umazan, pretepaški, nesramen in ne vem s čim vse so me označili moji rejniki, vzgojitelji, miličniki, sodniki in ljudje, ki so vsaj del svojega življenja preživeli z menoj ali v neposredni bližini. Mislim, da je prav, da Vas popeljem skozi moje življenje in da Vam dokažem, da mi je kljub vsem težavam pri devetnajstih letih mojega življenja uspelo zaživeti življenje, ki sem si ga tako želel. Dokazati sem želel vsem, da moje življenje le ni tako zavoženo, da ne bi mogel uspeti. Pri tem pa moram že zdaj povedati, da se imam za to v veliki meri zahvaliti mojim zadnjim vzgojiteljem, ki so mi bili mati, oče, brat in sestra in ki so me končno razumeli tudi takrat, ko sem bil svojeglav, nesramen, pretepaški...

Rodil sem se leta 1956. Moja mama je bila stara osemnajst let in je bila hišna pomočnica. Očeta ne pozna. Ob mojem rojstvu je očetovstvo zatajil. Ko sem bil star tri mesece sem moral k stari mami. Mama je prišla k meni le enkrat ali dva-

krat na leto, ker se je medtem spoznala z drugim moškimi, ki pa me ni želel videti in tudi mami je prepovedal, da me obišče. Tako sem zgodnja otroška leta odraščal pri stari mami in staremu očetu. Stara mama me je imela rada, medtem ko je stari oče bil do mene izredno strog in marsikdaj sem slišal besedo »pankr«. No, na to besedo nisem bil občutljiv vse dotlej, dokler nisem izvedel njenega pomena.

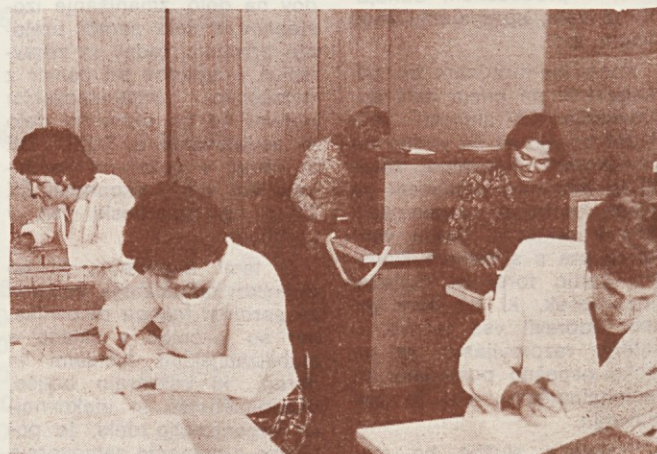
Ko sem bil star osem let in sem končal prvi razred, pa sem moral na željo in zahtevo starega očeta od njih. Takrat sem šel k mami, kjer sem moral čuvati enoletno polsestro. Ker sem bil nagajiv, me je s pomočjo centra za socialno delo, dala v rejništvo. Rejnica in rejnik, pri katerih sem živel le leto dni, sta bila do mene hladna in groba. Pri njih sem končal drugi razred osnovne šole.

Že po letu dni sem moral v drugo rejniško družino, kjer so bili z menoj boljši, vendar še vedno čustveno hladni. Tega jim ne zamerim, saj nisem bil njihov, bil sem le otrok, za katerega so

prejemali denar za oskrbnino.

Igrač nisem poznal vse do devetega leta, ko sem prvič prišel do njih in to na ta način, da sem sosedovemu Bojanu ukradel dva avtomobilčka. Zavedal sem se, da si lahko z avtomobilčkoma igram le na skrivaj, ker bi mi sicer avtomobilčke vzeli in še pošteno prelomastili. Vendar to skrivanje ni uspelo dolgo. Kmalu so opazili, da imam nekaj prikritega in tako sem moral vrniti oba avtomobilčka, poleg tega pa se opravičiti. Kako težko se je bilo opravičiti, Vam še danes ne morem povedati. Nikoli me ni nobeden naučil, da se moram za nekatere stvari opravičiti in to je bilo zame najhuje. Priznati moram, da to še danes težko storim, čeprav vem, da je to potrebno in v pravilnem človeškem življenju neobhodno.

V rejniški družini, kjer sem živel, sem moral tudi poprijeti za vsako delo, naj je bilo še tako težko. Zdaj se navadi delati, da boš lahko v življenju uspel. Tako je za igranje ostalo bore malo časa in še takrat se otroci niso radi igrali z menoj, saj so jim starši prepovedali, češ

Prostorska in delovna stiska

MOJA MLADOST

da sem »fakin« in se me najraje izogibajo. Marsikdaj sem slišal besedo, da bom, takšen kot sem, prej ali slej končal v zavodu ali zaporu.

Enako se mi je godilo tudi v šoli. Ker sem rad jokal, so mi sošolci nagajali. Zato sem se branil kakor sem mogel in znal. Največkrat sem sošolce zmerjal z grdimi izrazi in jim nagajal.

Ko sem bil star 12 let in sem obiskoval peti razred osnovne šole, me je učil mlad učitelj. Kmalu je opazil, da sem med sošolci nepriljubljen, enako pa tudi pri učiteljih. Zato mi je skušal pomagati, kjerkoli je lahko, kar sem mu skušal vračati. Zaupal mi je, da sem urejal športno garderobo in izdajal športne rekvizite. Na žalost pa je trajalo to le pol leta, ker je bil tovariš prestavljen na drugo delovno mesto. Takoj po odhodu tovariša sem moral predati ključ od garderobe, čeprav je bila garderoba lepo urejena, rekviziti očiščeni in dobro ohranjeni.

Zdaj nisem imel med odmoru kaj početi in zato sem ves čas posvetil pretepanju po hodnikih in razgrajanju v razredu. Zato so bili opomin in ukori že vsakdanja stvar, na kar pa nisem reagiral užaljeno, ampak sem se ponašal s tem pred ostalimi sošolci, saj so bili v tem smislu prave reve. Koliko sem bil tepen doma ni vredno govoriti. Klofute, brce ali uda-

rec s palico me ni preveč prizadelo, bolj kot to pa me je prizadelo občasno mirno reagiranje rejnika.

Čas je potekal hitro in kmalu sem končal šoloobveznost, pri tem pa sem imel dokončan le sedmi razred osnovne šole. Rejniki so začeli iskati možnosti za vključitev v delo. Mizar, ki je stanoval v bližini, je bil pripravljen, da me vzame za nekvalificiranega delavca. Moja želja pa je bila vedno, da postanem kovinar, zato ni čudno, da sem delo kmalu opustil. Tudi drugo zaposlitev sem dobil izredno hitro in to pri obrtniku, kjer sem delal na avtomatski stružnici. Delo sem po treh mesecih zapustil, ko mi je obrtnik omenil, da sem len in da mu delam le škodo. Zdaj so me tudi rejniki odklonili in znašel sem se na cesti. K mami nisem mogel, stari oče in stara mama sta medtem umrli, rejniki so me odklonili. Tako sem noč za nočjo prespal na senikih ali pod stopnišči v mestu, kjer sem čez dan prosil pa tudi izsiljeval manjše otroke za denar. Dnevi so minevali, lotevalo se me je čedalje večje malodušje in takrat sem pomislil tudi na samomor. Nisem znal izbrati načina, kako opozoriti nase družbo in to me je še bolj morilo. Želel sem se izučevati, še prej pa končati osemletko. Nekega večera mi je šinila v glavo ideja, kako opozoriti ljudi okrog

sebe na mene in takrat sem naredil tisto, kar je bilo najhujše v mojem življenju in odločil sem se, da požgem poslopje več stotilijonske vrednosti, poslopje, kjer si je nekaj ljudi služilo vsakdanji kruh. Takoj nato sem odšel na postajo milice in se prijavil kot požigalec. Sprva niso verjeli moji pripovedi, šele kasneje so le uvideli, da sem resnično požigalec. Drugi dan je bil zame odrejen pripor, kjer pa sem bil le štirinajst dni, nato pa sem bil premeščen v triažni center in po nekajmesečnem bivanju v centru sem bil premeščen v zavod.

Strah, kako bom živel v zavodu, se je kmalu razblinil. Vzgojitelj je bil do mene od vsega začetka zaupljiv, skrben in kar mi je najbolj ugajalo — iskren. Enak odnos so pokazali tudi vsi drugi strokovni delavci. Že po

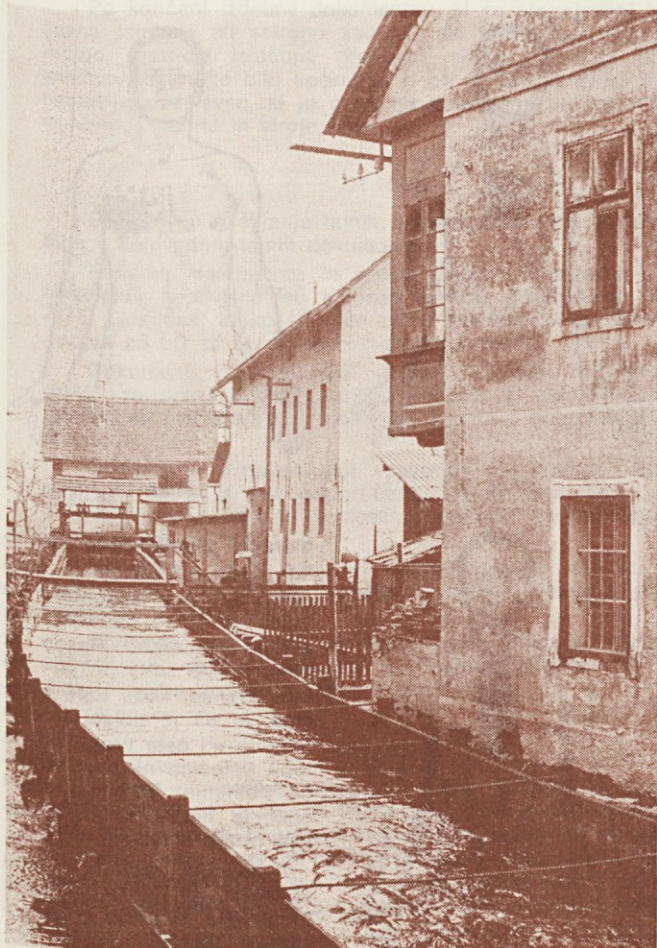
dveh dneh bivanja v zavodu sem bil vključen v osmi razred osnovne šole. Začetek je bil težak, vendar so mi pomagali sošolci in strokovni delavci. Začel sem upati in verjeti v dogovor, ki smo ga sklenili takoj ob prihodu v zavod, da bom lahko dosegel v zavodu tudi kvalifikacijo, katero sem si tako želel. Po treh mesecih izrednega dela sem končal osmi razred osnovne šole in se takoj vpisal v poklicno šolo kovinarske stroke. V dveh letih sem uspešno končal šolo in postal kvalificiran ključavničar.

V tem času so me iz zavoda poslali tudi na seminar za planinskega vodnika, ki sem ga uspešno končal in vodil v zavodu planinsko sekcijo. Vsa skrb za delo sekcije je bila poverjena meni in zdaj sem šele spoznal, kako

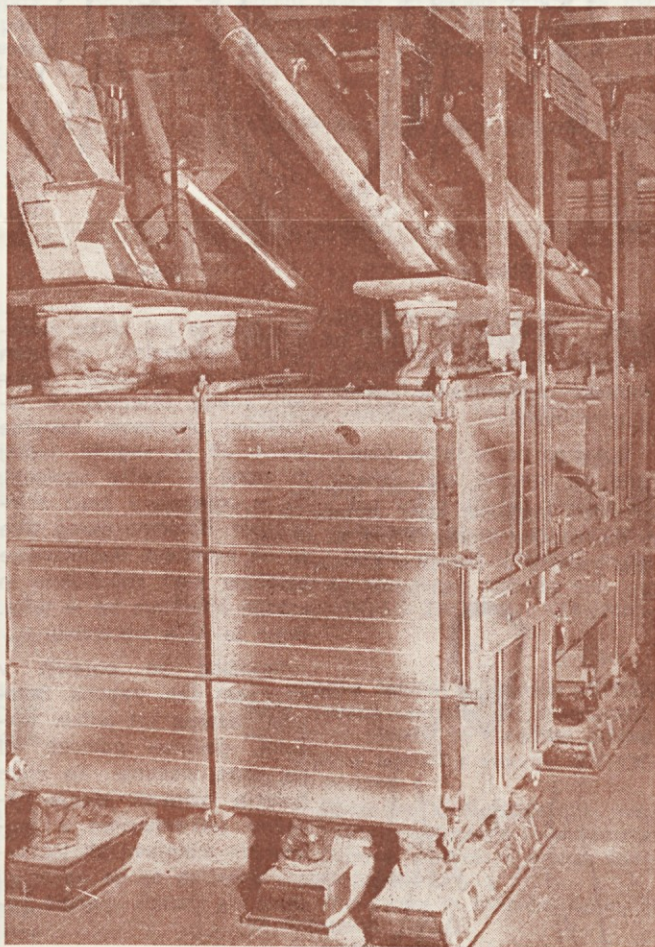
lepo se počutim ob tem zupanju.

Kar hitro je potekel čas, ko sem se moral posloviti iz zavoda. Zaposlil sem se v tovarni kot kvalificiran delavec. Z delom sem zadovoljen in enako zadovoljstvo nad mojim delom kažejo moji predpostavljeni.

Preden zaključim pisanje mojega življenjepisa, se Vam vsem, ki ste prebrali, zahvaljujem za potrpežljivost pri branju. Če želite zvedeti, kako so moja sprememba življenja doživeli moji vzgojitelji v zavodu, kjer sem se izučil in spremenil, tako osebnostno kot vedenjsko, se lahko preko Vašega izdajateljskega sveta časopisa Žito obrnete nanje in Vam bodo rade volje odgovorili. Verjemite mi, da so to mladi in iskreni vzgojitelji, ki želijo pomagati vsem mladim, ki so skrenili s prave življenjske poti.

Bistra nas čaka ...

Detalj mlina na Viru

HUMOR

Francelj, pusti, je onesnažena

Brez besed

Izdaja živilski kombinat ŽITO — Odgovorni urednik Janez Slovenec — Uredništvo: Živilski kombinat Žito, Ljubljana, Šmartinska 154 — Tisk: Tiskarna Ljubljana

SMUČARSKI TEČAJ NA POKLJUKI

Rekreacijski aktiv Žita organizira na Pokljuki enotedenski smučarski tečaj za naše delavce.

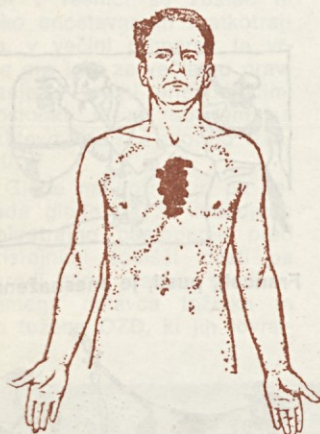
Če se boste odločili, da se naučite smučanja ali da dosedanje znanje izpopolnite, se čimprej prijavite tovarišu Jožetu Pircu, DSSS, Šmartinska 154. Število tečajnikov je namreč omejeno.

Bivali boste v Žitovi koči na Pokljuki po ceni, kakršna velja za člane kolektiva, strokovno vodenje tečaja pa preskrbi in plača RA. Tečaj bo predvidoma konec marca.

PRVI ZNAKI PRED SRČNIM INFARKTOM

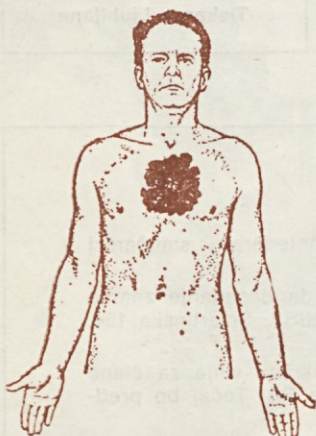
V tem sestavku ne bi govorili o tem, kako deluje srce oziroma kako je treba zdraviti številne srčne bolezni, ki napadajo ljudi tudi že v mlajših letih. Pač pa bi navedli nekaj opozorilnih znamenj srčnega infarkta ter navodil o tem, kaj je treba storiti pri prvih znamenjih. S slikami bomo skušali prikazati mesta na človeškem telesu, na katerih se pojavijo bolečine ali motnje tako, da si bo lahko tudi laik s tem primerno pomagal in ukrepal pred neposredno prvo pomočjo. Spoznati pravočasno zgodnja opozorilna znamenja srčnega infarkta pa je pogosto življenjskega pomena, kajti v določenih trenutkih gre lahko za nihanje med življenjem in smrtjo, zanesljivo pa določeni pojavi bolečine ali drugačno neugodje, ki se javlja, signalizira možnost infarkta, in to nekaj minut, ur ali dni (možno tudi tedne) pred njegovim neposrednim nastopom.

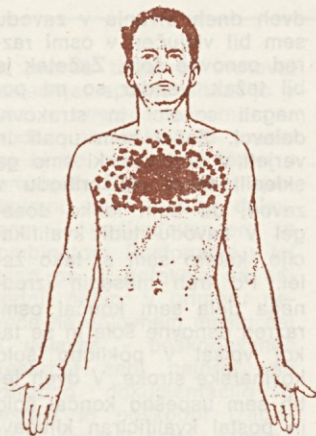
Slika 1

Najprej si oglejmo slike, na katerih zaznamo opozorilna znamenja srčnega infarkta!

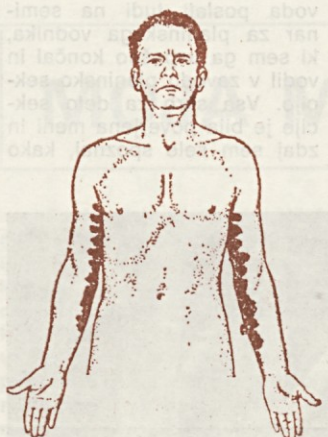
Na slikah 1, 2 in 3 vidimo naslednje. Srce leži sredi prsnega koša. Neprijeten občutek v sredini (ne na levi strani), pod kravato je najpogostejše znamenje srčnega infarkta. Pojavlja se zbadajoča bolečina, ki navadno ni ostra, občutek pritiska, tes-

Slika 2

Slika 3

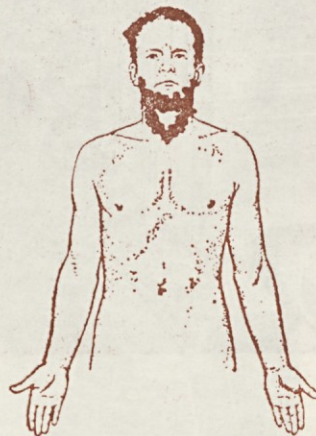

Slika 4

nobe. Bolečina je lahko zmerna, rahla ali huda.

Vzrok: pomanjkanje kisika v srčni mišici.

Bolečina pa je lahko omejena na sredino prsi, lahko pa zajame celotni prsni koš. Značilno je to, da bolečina lahko popusti že po nekaj

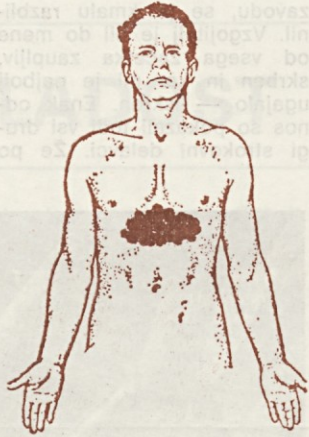
Slika 5

minutah, ali pa se občuti dlje, cele ure in se potem ponovi čez nekaj ur, dni, ali tednov. Ne ostanimo brez skrbi, če je bolečina začasno popustila; to so svarila! Mnogi so odlašali z ukrepanjem, čeprav so se podobna opozorilna znamenja večkrat ponovila, dokler niso doživeli hudega napada ali pa so umrli.

Na slikah 1—3 vidimo, kako se zbadajoča bolečina vse bolj širi.

Na tej sliki opazimo, kako se je bolečina razširila na roko oziroma na obe roki. Značilno je to, da se bolečina lahko pojavi samo na rokah. S poskusom takoj ugotovimo naslednje: če roki dvignemo navzgor (nad glavo), se bolečine, ki izvirajo iz bolezni srca, ne povečajo!

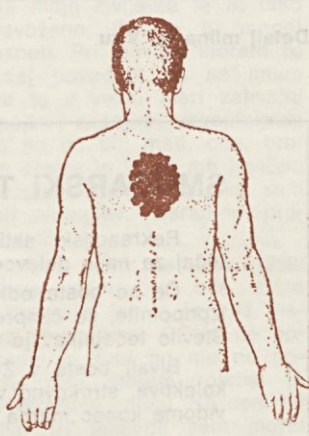
Neprijeten oziroma neugoden občutek se lahko pojavi na eni strani ali na obeh straneh vratu, spredaj ali zadaj. Bolečine lahko nastopijo tudi na spodnji čeljusti.

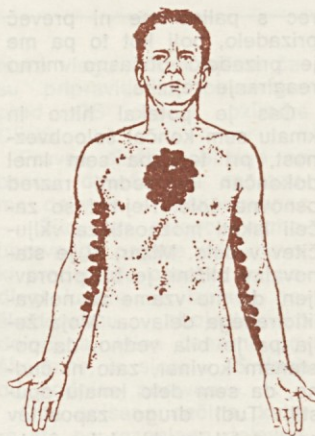
Slika 6

Bolečino je kaj lahko zamenjati z zobobolom, »otrdelim vratom« ali artritisom (bolezen vnetja sklepov). S takojšnjim poskusom zasucite glavo, ali jo nagnite naprej in nazaj — boste ugotovili, če je bolečina v zvezi z infarktom. Bolečine okrog srca se ne povečajo. Razlikovanje bolečine med zobobolom in srčnim infarktom pa je težje. Bolje je iti k zdravniku!

Bolečine se pojavijo v zgornjem delu trebuha. Bolečina nastopa kot pritisk, tesnoba, občutek polnosti ali kot topo vlečenje. Te vrste bolečin oziroma stanja navadno zamenjavamo s prebavnimi motnjami ali težavami. Bolečina pa se ne omeji samo na trebuh, marveč po-

Slika 7

Slika 8

sega tudi v spodnji konec prsnega koša, tja, kjer se cepijo rebra.

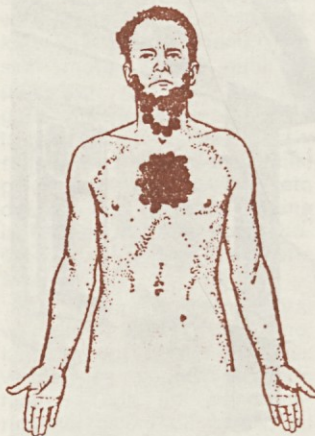
Značilno je to, da bolečino spremlja občutek slabosti ali bruhanja.

Med mnogimi možnostmi je tudi ta, da bolečina v hrbtu, pomeni svarilno znamenje srčnega infarkta.

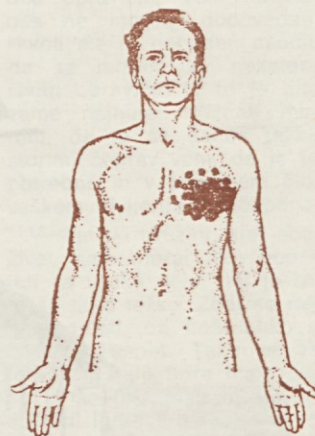
Praviloma se pojavi ta bolečina med lopaticami. Bolečina spominja na utrujenost mišic po enoličnem delu s iztegnjenimi rokami in upognjenimi ramami.

Srčne bolečine se pojavljajo pogostokrat kombinirano.

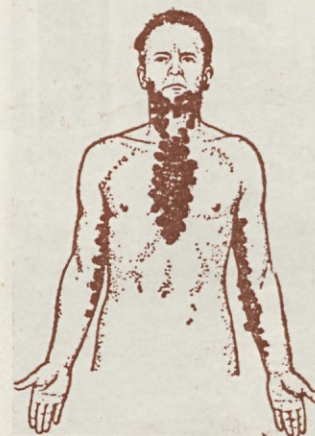
Na slikah 8, 9 in 10 vidimo te možnosti v kombinirani obliki. Na 8. sliki vidimo kombinacijo bolečin v prsih in rokah; na 9. sliki je kombinacija bolečin v prsih, vra-

Slika 9

Slika 12

Slika 10

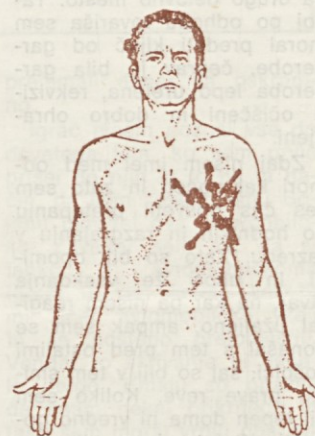
tu in na čeljustih; na deseti sliki pa se bolečine hkrati pojavijo v prsih, na rokah, vratu in na čeljustih.

Hkrati se pojavlja ob navedenih bolečinah tudi težko dihanje, občutek slabosti ali bruhanje ter močan hladen pot.

Če se potenje ne da pojasniti, oziroma je povezano z bolečinami bodisi v prsih, rokah, vratu in čeljustih, bi morali pomisliti na možnost, da se pripravlja srčni infarkt.

Na slikah 11 in 12 so označene bolečine oziroma zbadanja v bližini srca vendar bolj na levi strani prsnega koša.

Bolečine, ki se pojavljajo v levem delu koša, se osredotočijo okrog prsne bradavice. Bolečina je lahko v obliki

Slika 11

ostrega, zbadajočega občutka, ki pa traja le malo časa (eno ali dve sekundi). Te bolečine ne napovedujejo srčnega infarkta. Razen te bolečine pa se pojavlja v levem prsnem košu **topa bolečina**, ki pa je dolgotrajnejša (minute ali celo ure). Tudi ta topa bolečina ni znak srčnega obolenja. Bolečino zlasti občutijo ljudje, ki so z delom preobremenjeni.

Zbadajoča bolečina in topa bolečina se lahko pojavita hkrati. Če le pride prepogosto do takšnih pojavov bolečin, se je treba posvetovati z zdravnikom.

Na podlagi 196. člena zakona o ljudski obrambi (Ur. l. SFRJ, št. 22/74), 24. člena uredbe o merilih, po katerih se določajo za ljudsko obrambo pomembni podatki in o ukrepih za njihovo zavarovanje (Ur. l. SFRJ, št. 6/75), 3. člena pravilnika o merilih po katerih se določa, katere, za oborožene sile pomembne podatke je treba varovati kot državno ali vojaško tajnost in o načinu njihovega zavarovanja (Ur. l. SFRJ, št. 12/75) in v skladu s 137. členom samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v DO ŽK »ŽITO« Ljubljana, Šmartinska 154, je na svoji redni seji dne 12. 2. 1976 sprejel naslednji

PRAVILNIK

o določanju tajnih podatkov ljudske obrambe in načinu njihovega zavarovanja

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta pravilnik določa vrste in stopnje tajnosti za ljudsko obrambo pomembnih podatkov iz delovnega področja org. zdr. dela ŽK ŽITO Ljubljana, ukrepe in postopke za njihovo zavarovanje ter pogoje, pod katerimi se ti podatki lahko pošiljajo ali odstopajo organom in osebam izven delovne organizacije.

2. člen

Podatki ljudske obrambe v smislu tega pravilnika so listine in njihova vsebina, vojna in druga materialna sredstva, objekti, ukrepi in druge aktivnosti, ki bi utegnile škodovati varnosti države, ljudski obrambi in oboroženim silam, če bi bili odkriti.

3. člen

Vsakemu tajnemu podatku, ki se oceni kot tajni podatek ljudske obrambe, se določi vrsta in stopnja tajnosti ter ukrepe za zavarovanje. Dokumenti, ki vsebujejo podatke iz drugega člena tega pravilnika, se na določenem mestu označijo s predpisano vrsto in stopnjo tajnosti.

Dokumenti o tajnih materialnih sredstvih ali objektih morajo imeti označeno tajnost, kot je določeno za materialna sredstva ali objekt, na katerega se nanašajo.

Označbe tajnosti elaboratov, študij, analiz, načrtov in podobnih listin, kakor tudi tehnične in druge dokumentacije za

mol 1976, 2

materialna sredstva in objekte, morajo imeti tudi vse njihove priloge.

4. člen

Vrsta in stopnja tajnosti se določa v začetku dela oziroma zbiranja gradiva ali izvajanja določenih ukrepov, opravil in nalog.

Vrsta in stopnja tajnosti se določi glede na oceno njihovega pomena in možnih posledic, ki bi nastopile, če bi bili odkriti.

Pri določanju vrste in stopnje tajnosti, če je to potrebno, se določijo tudi posebni ukrepi, tehnične in druge varnosti, ki jih je treba podvzeti za zavarovanje in zaščito tajnosti ter določiti osebe, ki so lahko vključene v izpolnjevanje nalog in seznanjanje s tajnimi podatki.

Tajnost podatkov za ljudsko obrambo določata vodja in upravitelj obrambnega načrta.

Vrsto tajnosti podatkov o ljudski obrambi lahko spreminjata samo osebi iz četrtega odstavka tega člena.

5. člen

Vsi delavci OZD, ki združujejo svoje delo za določen ali nedoločen čas so dolžni po tem pravilniku varovati tajne podatke ljudske obrambe pred nepoklicanimi osebami.

Dolžnost varovanja tajnosti ne preneha s prenehanjem lastnosti delavca v združenem delu.

Določbe prvega in drugega odstavka tega člena veljajo tudi za podatke, ki so s tem pravilnikom določeni za tajne, kot tudi za tiste podatke, ki so določeni s predpisom ali aktom pristojnega organa, z njimi pa razpolaga OZD.

Opustitev od obveznosti varovanja tajnosti iz delovnega področja OZD da vodja obrambnih priprav.

II. TAJNI PODATKI LJUDSKE OBRAMBE

6. člen

Tajni podatki, ki so pomembni za LO, vključno o oboroženih silah iz delovnega področja OZD, so lahko **državna, uradna ali vojaška tajnost**.

7. člen

Državna tajnost so za ljudsko obrambo pomembni podatki, ki bi imeli hude posledice za varnost in obrambo države, če bi bili odkriti.

Državna tajnost so zlasti naslednji podatki:

1. Načrt ukrepov za pripravljenost.
2. Uredbe z zakonsko močjo ZIS, IS SRS, predsedstva SR Slovenije in drugih državnih organov, ki so dostavljene OZD.

3. Smernice, navodila in drugi dokumenti državnih organov, ki so izvirno označeni kot državna tajnost.

Na listinah, ki pomenijo državno tajnost, mora biti v zgornjem desnem kotu označba »Ljudska OBRAMBA«, pod njo pa označba »DRŽAVNA TAJNOST«.

8. člen

Uradna tajnost so za ljudsko obrambo pomembni podatki, ki bi utegnili imeti škodljive posledice za varnost in obrambo dežele, če bi bili odkriti nepoklicani osebi.

Vsakemu podatku, ki pomeni uradno tajnost se določi odvisnost od njegovega pomena ena izmed naslednjih stopenj tajnosti »STROGO ZAUPNO«, »ZAUPNO« in »INTERNO«.

9. člen

Uradna tajnost s stopnjo »STROGO ZAUPNO« so tisti podatki ljudske obrambe, ki bi utegnili imeti hujše škodljive posledice za varnost in obrambo države, če bi bili odkriti.

Uradna tajnost s stopnjo »STROGO ZAUPNO« so zlasti naslednji podatki:

1. Obrambni in mobilizacijski načrt OZD.
2. Vojna organizacija in sistematizacija OZD.
3. Celotne analize in ocene stanja obrambnih priprav OZD in drugih organizacij.
4. Znanstveni in tehnični izumi, če obravnavajo podatke, ki so pomembni za LO.
5. Vrste, skupne količine in razmestitev blagovnih rezerv OZD.
6. Poročila z inšpekcijskih obiskov o stanju obrambnih priprav v OZD.
7. Načrtovana disperzija materialnih sredstev.
8. Količina prehrabnenih artiklov za enote oboroženih sil in kraji dostavitve.
9. Plan preskrbe oboroženih sil in prebivalstva s kruhom in mlevskimi izdelki;
10. Razni predpisi, pomembni za ljudsko obrambo, ki so izvirno označeni kot strogo zaupni.

Na listinah, ki pomenijo uradno tajnost s stopnjo »STROGO ZAUPNO« morajo biti v zgornjem desnem kotu druga pod drugo označbe »LJUDSKA OBRAMBA«, »URADNA TAJNOST«, »STROGO ZAUPNO«.

10. člen

Uradna tajnost stopnje »ZAUPNO« so tisti podatki LO, ki bi utegnili imeti znatne škodljive posledice za varnost in obrambo države, če bi bili odkriti nepoklicani osebi.

Uradna tajnost s stopnjo »ZAUPNO« so podatki, ki se nanašajo na:

1. Objekte, pomembne za ljudsko obrambo.
2. Vrste in zmogljivosti umetnih zaklonišč za zavarovanje delavcev OZD v vojni.
3. Formacijo enote teritorialne obrambe OZD.
4. Število in mobilizacijska zborišča motornih vozil, ki jih OZD daje za enote oboroženih sil.
5. Načrt civilne zaščite.

11. člen

Uradna tajnost s stopnjo »INTERNO« so tisti podatki ljudske obrambe, ki so pomembni za uradne potrebe OZD in drugih organizacij, ki po svojem pomenu niso tajni podatki iz 9. in 10. člena tega pravilnika.

Na listinah, ki pomenijo uradno tajnost s stopnjo »ZAUPNO« ali »INTERNO«, morajo biti v zgornjem desnem kotu druga pod drugo označbe: »LJUDSKA OBRAMBA« — »URADNA TAJNOST« — »ZAUPNO« ali »INTERNO«.

12. člen

Podatki, sredstva, oborožitev in vojaška oprema, objekti, ukrepi, dejanja in druge za oborožene sile pomembne aktivnosti, ki se nanašajo na dejavnost enot in zavodov JLA ter enot in služb teritorialne obrambe, se morajo varovati kot državna ali vojaška tajnost na podlagi pravilnika o merilih, po katerih se določa katere za oborožene sile pomembne podatke je treba varovati kot državno ali vojaško tajnost in o načinu njihovega zavarovanja.

13. člen

Poslovna tajnost, ki vsebuje za ljudsko obrambo pomemben podatek, se šteje za tajni podatek ljudske obrambe in se varuje po tem pravilniku.

III. UKREPI IN POSTOPKI ZA ZAVAROVANJE TAJNIH PODATKOV LJUDSKE OBRAMBE

14. člen

Delavci OZD so pri opravljanju nalog na svojem delovnem področju dolžni organizirati ukrepe za zaščito tajnih podatkov, predpisanih z zakonom, drugimi predpisi in s tem pravilnikom.

Delavci OZD so dolžni varovati tajne podatke, ki so jih zvedeli na svojem delovnem mestu ali na kakšen drug način.

Obveznost varovanja tajnih podatkov nastane v trenutku, ko se delavec z njimi seznanil in traja vse dotlej, dokler organ,

od katerega podatek izvira, ne določi, da je prenehala potreba po varovanju njegove tajnosti.

15. člen

Tajne podatke ljudske obrambe, ki izvirajo od državnih in drugih organov in organizacij, delavci OZD uporabljajo, hranijo in z njimi ravnajo glede na stopnjo tajnosti, ki jo je določil organ oziroma organizacija, od katere izhajajo izvirni podatki.

16. člen

Z dokumenti, ki vsebujejo tajne podatke, se lahko seznanijo v celoti samo tisti delavci OZD, katerim je to nujno potrebno pri opravljanju službenih zadev, drugi delavci pa samo, kolikor je potrebno, da bi mogli opravljati svoje službene dolžnosti.

Izpiski, zapiski ali podatki iz tajnih dokumentov, ki so nujni za delo, se lahko vnašajo samo v overjene in evidentirane uradne delovne notese, ki se varujejo kot izvirni dokument.

17. člen

Odnášanje tajnih dokumentov, označenih kot »DRŽAVNA TAJNOST« ali »STROGO ZAUPNO« iz OZD (prostorov, ki so določeni za delo ali varovanje) ni dovoljeno brez odobritve vodje obrambnih priprav ali od njega pooblaščne osebe.

Delavci OZD, ki uporabljajo dokumente in podatke, ki so označeni kot »DRŽAVNA TAJNOST« ali »STROGO ZAUPNO« so dolžni vpisati koga, kdaj in s katerimi podatki so seznanili osebe izven OZD.

Upravitelj vojnih priprav mora voditi posebno evidenco o osebah, ki vedo za vsebino podatkov, označenih za državno tajnost.

18. člen

Prepovedano je snemanje tajnih dokumentov in podatkov ter vnašanje aparatov in drugih tehničnih sredstev za snemanje v objekte in prostore, v katerih so tajni podatki, oziroma v objekte in prostore, ki pomenijo tajne podatke.

19. člen

Podatki, dokumenti in drugo gradivo, ki je označeno kot »DRŽAVNA TAJNOST« ali »STROGO ZAUPNO« se mora obdelovati in hraniti v posebnih prostorih in blagajnah.

Kadar se v prostoru, namenjenem za čuvanje tajnih listin dela na dokumentih državne tajnosti, uradne ali vojaške tajnosti s stopnjo »STROGO ZAUPNO«, se morajo vrata z notranje strani zakleniti. Nepoklicanim osebam tedaj vstop ni dovoljen.

20. člen

Pri izdelavi dokumentov, ki so določeni kot »DRŽAVNA TAJNOST« ali »STROGO ZAUPNO« se na določenem originalu označi, v koliko izvodih so izdelani in komu so dostavljeni.

Po končani izdelavi dokumentov, ki so stopnjevani kot »državna tajnost« ali »strogo zaupno« se mora komisijsko uničiti indigo, matrice, izračuni, grafikoni, skice in drugo pomožno gradivo, katero je bilo uporabljeno pri njihovi izdelavi. Komisijo sestavljajo: delavec, ki je delal na dokumentu ali upravitelj obrambnega načrta in strojepiska.

21. člen

Sprejem in pošiljanje tajnih dokumentov in podatkov se vpišuje v delovodnik tajnih dokumentov.

Podatke, dokumente in drugo gradivo z označbo »ljudska obramba« neodvisno od stopnje tajnosti, naslovljeno na OZD ŽITO Ljubljana, lahko sprejme samo predsednik, podpredsednik odbora za LO ali upravitelj obrambnega načrta.

Dokumenti, označeni kot »državna tajnost« ali »strogo zaupno« se prenašajo po kurirju. Podatki, ki pomenijo državno tajnost, se prenašajo po posebnem kurirju z oboroženim spremstvom.

Dokumenti, označeni kot »zaupno« ali »interno« se lahko pošiljajo po pošti kot priporočeno, če ne vsebujejo podatkov o obrambnih načrtih in konkretnih rešitvah obrambnih načrtov oziroma priprav.

Dokumenti, ki so označeni kot »državna tajnost« ali »strogo zaupno« se izročajo pooblaščenim osebam samo s pismenim potrdilom prejema.

Dolžnosti, na katerih se uporabljajo ali hranijo podatki označeni kot »državna tajnost« ali »strogo zaupno« se sprejemajo oziroma predajajo zapisniško.

22. člen

Tujcem ni dovoljen vpogled v tajne podatke in dokumente ljudske obrambe in jim ni dovoljen pristop k sredstvom, objektom, napravam in prepovedanim conam, razen če dobijo za to v smislu ustreznega predpisa potrebno dovoljenje. Kadar je tujcem dovoljen obisk v objekt, se jim lahko sporočijo podatki oziroma pokažejo sredstva in objekti samo v mejah danega dovoljenja.

Za vsak posamičen obisk tujca se določi oseba, ki ga bo spremljala in dajala potrebna pojasnila.

23. člen

O izgubljenih ali na drug način odkritih tajnih podatkih LO morajo delavci OZD takoj obvestiti vodjo obrambnih priprav ali upravitelja, sami pa ukrepajo, kar je potrebno, da se ohranijo sledi in odvrnejo posledice, ki bi zaradi tega lahko nastale. Vodja obrambnega načrta ali druga pooblaščen oseba obvesti o tem pristojni organ za LO in tistega, od katerega podatek izvira ter vodi evidenco o pograšanih ali odkritih tajnih podatkih.

Če je tajni podatek odkrit, mora predsednik odbora za IO preskrbeti glavne podatke o okoliščinah, v katerih je bil tajni podatek odkrit in zakaj je bil odkrit in ukreniti ustrezno v svoji pristojnosti.

Če je odkrit podatek, ki pomeni »državno tajnost« ali vojaško in uradno tajnost s stopnjo »strogo zaupno« ali »zaupno«, mora predsednik odbora za LO nemudoma obvestiti pristojni vojaški organ ali drug pooblaščen državni organ.

24. člen

Delavci OZD so dolžni, da v primeru, če opazijo aktivnost, ki je usmerjena na odkrivanje tajnih podatkov LO, o tem nemudoma obvestili predpostavljene ali direktorja in v mejah svojih, z zakonom določenih pravic in dolžnosti preprečijo takšno aktivnost.

Ne šteje se za kršitev dolžnosti varovanja tajnosti, če se sporoči podatek, ki se sicer šteje kot tajnost po tem pravilniku:

1. Pooblaščenim organom federacije, republike, mesta in občine, ki to zahtevajo.
2. Pooblaščenim organom federacije, ki izvajajo inšpekcijo.
3. Drugim organom in organizacijam v določenem obsegu, kadar je to potrebno za opravljanje skupnih nalog in za usklajevanje obrambnih načrtov ter drugih ukrepov s področja ljudske obrambe.

S tajnimi podatki iz prejšnjega odstavka lahko seznanita druge osebe glavni direktor, direktor TOZD in DE, predsednik odbora za LO in upravitelj obrambnega načrta v okviru njihovega obsega.

25. člen

Obveščanje javnosti o pripravah s področja ljudske obrambe ter ukrepov in delu OZD je pravica direktorja OZD oziroma osebe, ki jo on pooblasti.

26. člen

Osebe, ki jih preneha dolžnost glede izvajanja ukrepov za zavarovanje tajnih podatkov ljudske obrambe, niso odvezane varovati njihove tajnosti.

IV. ODGOVORNOST ZA KRŠITEV DOLŽNOSTI VAROVANJA TAJNOSTI

27. člen

Za kršitev dolžnosti varovanja in zaščite tajnih podatkov delovnega področja podjetja, katerih tajnost je določena z zakonom ali drugimi predpisi in s tem pravilnikom, delavec odgovarja kazensko, če kršitev dolžnosti varovanja in zaščite tajnih podatkov predstavlja kaznivo dejanje po določbah kazenskega zakonika.

Razen odgovornosti iz prejšnjega odstavka ali če kršitev ne predstavlja kaznivega dejanja, delavec podjetja odgovarja za hujšo kršitev delovne dolžnosti.

1. Če ne obvesti direktorja ali upravitelja obrambnega načrta o odkritju tajnih podatkov.

2. Če ne varuje in ščiti podatkov, katerih tajnost je določena s predpisom in s tem pravilnikom.

3. Če ne izvaja ali ne spoštuje ukrepov in postopkov, predpisanih za zavarovanje in zaščito tajnih podatkov.

V. KONČNE DOLOČBE

28. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, neha veljati Pravilnik o zaščiti tajnosti Živilskega kombinata ŽITO, Ljubljana od 29. decembra 1970.

29. člen

Ta pravilnik bo objavljen v biltenu GLASNIK ŽITO, v ve-ljavo pa stopi 8 dni po verifikaciji sveta delegatov.

Predsednik
sveta delegatov
Rus Anton